

ЛЕКТОР

РЪКОВОДСТВО
ЗА РАБОТА

ГИИ НА МВИВ

"ЛЕКТОР" е собственост на Главния изчислителен център на Министерство на външноикономическите връзки – София.

Копирането на това ръководство, както и на дискетата, върху която е записан програмния продукт "ЛЕКТОР", е нарушение на договора за предоставяне правото на ползване на програмния продукт и подлежи на санкции по съдебен ред.

ДОС – 16 е собственост на СК "Правец – Програма".

МикроПЛАН, МикроТЕКСТ, МикроФАЙЛ, Пума, Микросистеми са запазени марки на СП "Микросистеми".

Ръководството е написано с програмен продукт за текстообработка. "МикроТЕКСТ/16" и е отпечатано с лазерен принтер Hewlett Packard LaserJet series II, модифициран за работа с кирилица в лаборатория "Автоматизация на учрежденската дейност".

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНОИКОНОМИЧЕСКИТЕ ВРЪЗКИ

ГЛАВЕН ИЗЧИСЛИТЕЛЕН ЦЕНТЪР

ЛАБОРАТОРИЯ "АВТОМАТИЗАЦИЯ НА УЧРЕЖДЕНСКАТА ДЕЙНОСТ"

*ПРОГРАМА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО ДИСКОВА ОПЕРАЦИОННА
СИСТЕМА - ДОС 16 ЗА ПЕРСОНАЛНИ КОМПЮТРИ ПРАВЕЦ 16*

Л Е К Т О Р

Р Ъ К О В О Д С Т В О З А Р А Б О Т А

ГИЦ на МВИВ – Лаборатория "Автоматизация на учрежденската дейност"

"ЛЕКТОР" е собственост на Главния изчислителен център на Министерство на външноикономическите връзки – София.

Копирането на това ръководство, както и на дискетата, върху която е записан програмния продукт "ЛЕКТОР", е нарушение на договора за предоставяне правото на ползване на програмния продукт и подлежи на санкции по съдебен ред.

ДОС – 16 и Секретар – 16 са собственост на СК "Правец – Програма".

МикроПЛАН, МикроТЕКСТ, МикроФАЙЛ, Микросистеми са запазени марки на СП "Микросистеми".

ГИЦ на МВИВ е разпространител на всички споменати в програмата и ръководството програмни продукти. Информация може да получите на телефони 75-11-69 и 71-75-77.

Ръководството е написано с програмен продукт за текстообработка МикроТЕКСТ/16 и графичният оригинал за офсетов печат е отпечатан на лазерен принтер Hewlett Packard LaserJet series II, модифициран за работа с кирилица в лаборатория "Автоматизация на учрежденската дейност".

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ЛЕКТОР?.....	5
Уроците на ЛЕКТОР.....	5
Какво съдържат уроците на ЛЕКТОР?.....	5
Кои клавиши ще използвате?.....	6
Избор на уроци.....	6
Какви уроци предлага курса?.....	6
Придвижване в ЛЕКТОР	8
Трябва ли да преминете целия урок?.....	8
Стартиране на ЛЕКТОР	9
Как се стартира програмата за обучение по ДОС-16?.....	9
Съвети при работа с командите на ДОС-16.....	9
Кои команди ще са ви необходими?.....	9
Задаване на информация за търсене на файлове.....	13
Как ДОС-16 намира необходимия файл?.....	13
Кога трябва да зададете пълен и кога съкратен път до файл?.....	14
Има ли по-лесен начин за намиране на файл?.....	15
Полезни съвети за предотвратяване на четири типа грешки	16
Грешка 1. Форматиране на твърдия диск.....	16
Грешка 2. Препокриване на файл.....	17
Грешка 3. Изтриване на повече от необходимите файлове с глобалния символ *.....	18
Грешка 4. Задаване на грешно име и място на файловете с команда Сору.....	19
Съвети за работа с някои допълнителни възможности на ДОС-16.....	20
Повтаряне на команди с клавиши от F1 до F4.....	20
Филтри, Съчленяване, Пренасочване.....	20

Специални файлове на ДОС	22
Какво представляват тези файлове?	22
Как се създават тези файлове?	22
Къде да съхраните тези файлове?	22
Config.sys	23
Какво представлява конфигурационният файл config.sys?	23
Autoexec.bat	24
Какво представлява файл autoexec.bat?	24
Файлове за пакетна обработка	25
Какво представляват файловете за пакетна обработка?	25
Как се създава файл за пакетна обработка?	26
Как се изпълнява файл за пакетна обработка?	27
Примерни файлове за пакетна обработка	28
Какви файлове за пакетна обработка може да използвате?	28
Файлове за пакетна обработка за стартиране на приложни програми	28
Как с файл за пакетна обработка се стартира приложна програма ?	28
Form.bat	30
Файл за пакетна обработка, който предпазва от форматиране на твърдия диск	30
Файл за пакетна обработка за промяна на подсправочник	31
Как ще изглежда файл за пакетна обработка за промяна на текущ справочник?	31

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ЛЕКТОР?

ЛЕКТОР е диалогова програма за самостоятелно обучение и придобиване на основни умения при работата с персонален компютър и Дискава Операционна Система ДОС-16.

Уроците на ЛЕКТОР

Уроците на ЛЕКТОР описват операциите и командите на ДОС, и Ви дават възможност да упражните наученото. Имате възможност директно да изберете желаня урок.

Разделите за полезни съвети за ДОС дават обща информация за работа с ДОС-16.

Какво съдържат уроците на ЛЕКТОР?

ЛЕКТОР е курс, който се преминава с помощта на компютър. Той дава начални знания за ефективна работа с персонален компютър и дисковата операционна система.

Уроците включват:

- кратко обяснение;
- помощни диаграми;
- упражнения.

Ако по време на упражненията направите грешка, ЛЕКТОР обяснява причината за това и ви дава възможност да опитате отново.

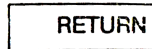
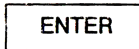
След като преминете курса, Вие ще знаете:

- как да боравите с персоналния компютър;
- какво представлява ДОС 16;
- какви функции изпълняват нейните команди;
- да стартирате приложни програми.

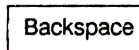
Кои клавиши ще използвате?

Като начало, при работа с ДОС ще използвате:

- клавиш Enter, който може да изглежда на различните клавиатури така:

- клавиш Backspace (за връщане назад), който може да изглежда на различните клавиатури така:

Избор на уроци

Желателно е уроците да бъдат преминати подред. Ако бързате, прегледайте списъка с уроците на следващата страница и:

- ако сте начинаещ, започнете с уводните уроци;
- ако сте се занимавали преди това с компютри, започнете с уроците, маркирани със звездички;
- ако сте използвали ДОС преди това, преминете урок "Упражнения за работа с ДОС", така ще получите представа какви знания Ви липсват.

Системата от гъвкави менюта, дава възможност да прекратите курса за известно време, да прескочите урок или да се върнете на урок, който сте прескочили.

Какви уроци предлага курса?

КАК ДА ПРЕМИНЕМ КУРСА

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ДОС-16

РАБОТА С ДОС-16

Стартиране

Стартиране на ДОС

*Изпълнение на програма

Преглед на файлове

Работа с файлове

*Текущо устройство

Задаване име на файл

Подготовка на дискета

*Копиране на файлове

Групово копиране

Триене на файлове

Работа със справочници

*Създаване

Използване

Премахване

Още за справочниците

Дървовидна структура

Работа с програми

*Задаване на път до файлове

Изпълнение на програми

Архивиране

Как да архивираме

*Архивиране от твърдия диск

Архивиране от дискета

Конфигуриране

Режим на работа

*Конфигуриращи команди

УПРАЖНЕНИЯ ЗА РАБОТА С ДОС

ИНДЕКС

ПРИДВИЖВАНЕ В ЛЕКТОР

Трябва ли да преминете целия урок?

Не е задължително да преминете целия урок. Натискайки клавиш *Ctrl*, може да ползвате следното помощно меню.

ПОМОЩНО МЕНЮ: Назад Съвет мЕню Индекс Практика изХод Обобщение Грешки

За да го ползвате, натиснете едновременно клавиш *Ctrl* и главната буква на желаната команда.

Команди	Значения
Н азад	Връща екран назад
С ъвет	Получаване на съвет
И ндекс	Индекс
м Е ню	Преход към меню
П рактика	Следващо упражнение
из Х од	Изход от ЛЕКТОР
О бобщение	Обобщение на урока
Г решки	Пояснения при типове грешки.

Не забравяйте, че помощното меню може да ползвате от повечето екрани на курса. Необходимо е само да натиснете и задържите клавиш *Ctrl*.

Ако имате някаква резидентна в паметта програма, която за активиране използва комбинация с клавиш *Ctrl*, ще се наложи да я освободите или да стартирате отново компютъра без нея.

СТАРТИРАНЕ НА ЛЕКТОР

Как се стартира програмата за обучение по ДОС-16?

1. Поставете дискета с ДОС в лявото (горното) дисково устройство на компютъра и го затворете.
2. Ако компютърът е изключен, включете го заедно с монитора.
Ако е включен, натиснете едновременно клавишите *Ctrl Alt* и *Del*.
3. Ако ДОС изисква да се въведе дата, натиснете *Enter* два пъти, за да се появи знакът на ДОС - **A>**.
4. Извадете дискетата с ДОС и поставете дискетата с ЛЕКТОР.
5. Въведете **lektor**
6. Натиснете *Enter*.

След като е стартирана програмата следете указанията на екрана.

СЪВЕТИ ПРИ РАБОТА С КОМАНДИТЕ НА ДОС-16

Кои команди ще са ви необходими?

Достатъчно е да научите изложените групи команди, които дават възможност да работите с приложни програми и да управлявате файловете си. Възможните съкратени форми на командите са поставени в скоби.

*Забележка: Командите маркирани с ** са външни команди. За да ги използвате на компютър без твърд диск, трябва да поставите дискета с ДОС в дискетното устройство.*

Команди за установяване на режим за работа

date	показва и установява датата
**mode	задава параметри за принтер, монитор, модем и мрежа
path	установява път за достъп
prompt	променя информацията на знака на ДОС
time	показва и установява часа

Команди за работа с файлове

**backup	архивира файлове от твърд диск на дискета
copy	копира файлове
del	изтрива файлове
dir	показва списък на файловете
rename	преименува файл
type	показва съдържанието на файл

Команди за работа със справочници

chdir (cd)	променя текущия справочник
mkdir (md)	създава нов справочник
rmdir (rd)	премахва празен справочник

Команди за работа с диск(ети)

**chkdsk	проверява за лоши сектори
**diskcomp	сравнява две дискети
**diskcopy	създава точно копие на дискета
**format	подготвя нов(а) диск(ета) (трие цялата информация!!)

Повечето от командите на ДОС се състоят от една, две или три части. Всяка част на командата съдържа определена информация, която подпомага изпълнението на командата.

Част първа: Име на команда

Въвеждането на име на командата или нейна съкратена форма е задължително. Понякога само това е необходимо.

Команда	Резултат
dir	показва списък на файловете от текущия справочник на текущото устройство.

Част втора: Какво обработва командата?

Някои от тези команди изискват допълнителна информация: спецификатор на устройство, име на справочник, файл или група файлове, които ще се обработват.

Команда	Резултат
format a:	форматира дискета от устройство А.
mkdir pisma	създава справочник с име pisma

type dogovor.doc показва съдържанието на файл с име dogovor.doc

Част трета: Краен резултат

Следните шест команди изискват допълнителна информация, необходима на ДОС за тяхното изпълнение. Такава допълнителна информация може да бъде приемащото устройство, където ще се копира даден файл или новото име на преименуван файл.

Команда	Резултат
backup normativ.dbx a:	ДОС ще архивира файл на дискета в устройство А
copy a:plan.wks b:	ДОС ще копира файла в устройство В
diskcomp a: b:	ДОС ще сравни дискетата от устройство А с тази от устройство В
diskcopy a: a:	ДОС ще направи точно копие на дискетата от устройство А на друга в същото устройство
rename plan.wks plan1.wks	ДОС ще преименува файла plan.wks на plan1.wks
restore a:plan.wks	ДОС ще възстанови указания файл

Забележка: Ако пропуснете някоя част от командата, ще се появи съобщение за грешка. Ако пропуснете незагължителна част от командата, ДОС ще я замести с текущото устройство или справочник, или с някоя подразбираща се стойност.

Правило	Пример
След спецификатор на устройство винаги се изписва двоеточие	a:

Между името и разширението на файла се поставя точка	filename.ext
Наклонена наляво черта отделя името на справочника от името на файла	\dirname\filename.ext
Наклонена черта отделя името на справочника от името на подсправочника	\dirname\subdirname
Пълният път за достъп до файл (от главния справочник) винаги започва с наклонена черта	\dirname\filename.ext
Съкратеният път за достъп до файл (започващ от текущия справочник) не започва с наклонена черта	subdir\filename.ext
Надясно наклонена черта се използва винаги при задаване на параметри	backup /a/m

filename – име на файл
dirname – име на справочник
subdir – име на подсправочник

ЗАДАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ТЪРСЕНЕ НА ФАЙЛОВЕ

Как ДОС-16 намира необходимия файл?

ДОС предполага, че файловете, справочниците и устройствата, с които работите се намират на текущия справочник (ако дискът е разделен на справочници), на текущото устройство. Ако те не се намират там, при въвеждане на команда може да укажете на ДОС, да ги търси на друг справочник или устройство.

Предлагаме някои съвети при работа.

Въведете само необходимата информация за търсене на файлове

- Ако файлът се намира на друго устройство, въведете неговия спецификатор.
- Ако файлът се намира на друг справочник, въведете пътя до него.

Изпишете правилно информацията за търсене на файлове

- Пътят и името на файла образуват едно цяло, наречено път за достъп до файл - не разделяйте пътя и името на файла с интервал.
- Трябва да въведете първо спецификатора на устройството, а след това името на справочника.

Въведете информацията за търсене на файлове на съответното място в командата

За да укажете на ДОС къде да търси файловете (справочник или устройство), въведете информацията за търсене на файлове във втората част от командата.

Команда

Резултат

A>delete c:\pisma\omega.doc

ДОС търси в справочник pisma файла omega.doc, за да го изтрие

За да укажете на ДОС да копира файл на определено място, въведете информацията за търсене на файлове в третата част на командата.

Команда

Резултат

A>copy telex.doc c:\telexi

ДОС копира файл telex.doc в справочник telexi на устройство C

Кога трябва да зададете пълен и кога съкратен път до файл?

Пълният път до файл започва от главния справочник. Пълният път може да използвате, за да укажете справочник, който се намира под главния, или на друг клон в структурата на справочниците.

Съкратеният път започва от текущия справочник и указва даден негов подсправочник.

Следват примери с команда *del* (изтриване), където се използват пълния и съкратен път до файл:

Команда

Резултат

C>del \telexi\banki\bord.doc

пълният път до файл започва от главния справочник и завършва до файла

C>del banki\factr.doc

ако *organiz* е текущ справочник, *banki* е негов подсправочник, то съкратеният път започва от текущия справочник и завършва до файла, намиращ се в подсправочник *banki*.

Забележка: Запомнете, че съкратеният път не започва с наклонена черта

Има ли по-лесен начин за намиране на файл?

Съществува и по-лесен начин за указване местоположението на файл. Има възможност да се променя текущия справочник или устройство, така че когато работите със съответен справочник или устройство, няма да е необходимо да въвеждате допълнителна информация към командите.

За да направите дадено устройство текущо, не забравяйте да въведете двоеточие след спецификатора му.

За да направите даден справочник текущ, въведете команда *cd*, следвана от пътя до желания файл.

cd \telexi\banki

Най-често използваните команди на ДОС са *вътрешните*, което значи, че те се зареждат в паметта, когато се стартира ДОС и могат да се изпълняват, докато не се изключи компютъра. При външните команди на ДОС и командите за стартиране на приложни програми или файлове за пакетна обработка, ДОС проверява в:

- текущия справочник (ако диска е разделен на справочници) на текущото устройство;

- всеки справочник указан в пътя.

Стартиране на команди от други устройства

Ако командата се намира на друго устройство, въведете спецификатора му като част от командата.

Команда	Резултат
a:mtext	стартира Микротекст/16 от дискета в устройство A
c:diskcopy a: b:	указва на ДОС, че външната команда diskcopy се намира на устройство C и че ще се копират файлове от дискета в устройство A на друга дискета в устройство B

Стартиране на команди от други справочници

Ако командата се намира на друг справочник, въведете справочника в пътя за достъп. Пътят за достъп трябва да е указан във файл *autoexec.bat*. ДОС автоматично ще претърси всички справочници, указани в пътя. Вижте раздел "Специални файлове на ДОС" в ръководството относно файла *autoexec.bat*.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ЧЕТИРИ ТИПА ГРЕШКИ

Съществуват четири типа грешки, които могат да се допуснат както от начинаещи, така и от напреднали потребители. Вие можете да предотвратите тяхното допускане. Обяснена е и процедурата по възстановяването им, ако има такава.

Грешка 1. Форматиране на твърдия диск

Ако се форматира диска ще се изтрият всички файлове от него, инсталираните приложни програми включително.

За да се предотврати грешката:

Когато въвеждате команда *Format*, винаги включвайте и спецификатора на устройството, на което се намира дискетата. Например:

format a:

Никога не въвеждайте команда **format** самостоятелно.

Ако направите тази грешка (ще се появи съобщение, че ще се форматира твърдия диск), натиснете едновременно клавишите *CTRL* и *C*, за да предотвратите действието на командата.

Тази грешка винаги може да предотвратите като създадете файл за пакетна обработка *form.bat*, който ще предпази форматирането на всички устройства, освен устройство А. За създаването на такъв файл се обърнете към раздел "*Специални файлове на ДОС*" от ръководството.

Грешка 2. Препокриване на файл

Копирането може, както да дублира, така и да премахне даден файл.

Всеки диск(ета) може да съдържа само един файл с дадено име, освен ако е разделен на справочници, където всеки справочник може да съдържа само един файл с дадено име.

Ако копирате файл в справочник или на дискета, които вече съдържат файл с такова име, копието ще замести съществуващия и съдържанието му няма да може да се възстанови.

Понякога се налага препокриването на стара версия на файл, с нова със същото име. Този процес е обяснен в урок "*Копиране на файлове*" от групата уроци "*Работа с файлове*" на ЛЕКТОР.

За да се предотврати грешката:

Преди да копирате, проверете дали приемащото устройство или справочник, съдържат вече файл с такова име. Например, следната команда проверява дали съществува файл с име *premi.doc* на дискета в устройство А.

dir a:premi.doc

Ако ДОС покаже файл с такова име, а не искате да го препокриете, преименувайте файла преди да го копирате. Възможно е да го преименувате и копирате едновременно. Това действие е описано в урок "Групово копиране" от групата уроци "Работа с файлове" на ЛЕКТОР. Общите правила за копиране на файлове между справочници са описани в "Още за справочниците..." от групата уроци "Работа със справочници" на ЛЕКТОР.

Грешка 3. Изтриване на повече от необходимите файлове с глобалния символ *.

Посредством глобалния символ * лесно могат да се премахнат повече файлове, отколкото сте възнамерявали да изтриете, тъй като комбинацията от * и букви или цифри може да обхваща повече файлове отколкото предполагате.

Когато се изтриват файлове с команда *Del* и *, ДОС ще изтрие всички файлове, които отговарят на описанието и няма да иска потвърждение от потребителя за изтриването на всеки един от тях.

За да прегледате грешката:

- 1) Запомнете, че ДОС пренебрегва всички символи след *.

Не въвеждайте

Защото

del *goals.*1

ДОС ще изтрие всички файлове от справочника

- 2) Първо прегледайте списъка на файловете с команда *dir* и комбинацията от * и символи, а след това с команда *del* изтрийте тези файлове, ако списъкът отговаря на вашето желание.

Команди

Резултат

dir goals*.doc

получава се списък на файлове, отговарящи на тази комбинация

del goals*.doc

изтриват се файловете, отговарящи на тази комбинация

Грешка 4. Задаване на грешно име и място на файловете с команда Copy

Пропускането или грешното въвеждане на информация за местоположението (устройство или път до файл) в команда `copy`, може да доведе до неочаквани резултати.

Обикновено, когато въведете грешен път до файл, ДОС не намира файла, извежда съобщение за грешка и дава възможност да въведете командата отново. Когато указвате път до файл в третата част на команда `copy`, възможно е ДОС да приеме грешно въведената информация като ново име на копирания файл.

За да предотвратите грешката:

Внимавайте при указване на местоположението.

За да премахнете грешката:

Разбирането на възможните проблеми помага да откриете файл, чието име или място е грешно зададено по този начин.

Например, при следната команда целта е била да се копира файл `overdue.doc` в справочник `forms`. Командата е правилно изписана и ДОС я изпълнява. Ако обаче не съществува справочник наречен `forms`, ДОС ще интерпретира командата съвсем различно.

Тази грешка

има следния резултат:

`copy a:overdue.doc c:\forms`

Ако не съществува справочник `forms`, ДОС поставя копието в главния справочник (`\`) и го преименува на `forms`.

Този пример показва, че грешно копираните файлове може да търсите в главния справочник, те се помещават там поради неправилно указан път до файл. Търсете най-често файлове без разширение.

СЪВЕТИ ЗА РАБОТА С НЯКОИ ДОПЪЛНИТЕЛНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА ДОС-16

Повтаряне на команди с клавиши от F1 до F4

Ако често се налага дадена команда или подобна на нея да се въвежда няколкократно, може да използвате първите 4 функционални клавиши (F1–F4). Чрез тези клавиши се дава възможност повторно да се въведе цялата или част от последната въведената команда.

- F1 извежда последната въведената команда символ по символ
- F2, следван от символ, извежда последната въведена командата до въведения символ
- F3 извежда цялата команда наведнъж
- F4, следван от символ, прескача всички символи до въведения символ

За да ползвате клавиши F1–F4

- 1) Въведете команда.
- 2) След появяването на знака на ДОС, с клавиши F1–F4 изведете цялата или част от тази команда. Въведете други символи, ако е необходимо.
- 3) Ако командата е правилно изписана, натиснете ENTER.

Филтри, Съчленяване, Пренасочване

Филтри

Филтърът е команда, която чете въведената информация, трансформира я по някакъв начин и я извежда обикновено на екрана. Има 3 команди – филтри: *find*, *more*, *sort*

- *find* търси определени символи от даден файл и извежда редовете, които ги съдържат

Команда

Резултат

find "план" plan.doc

Извежда всички редове, които съдържат символите "план" във файл plan.doc

- *more* извежда по един екран от текстов файл. (Текстов файл съдържа само ASCII текст и никаква информация за форматиране.
- *sort* подрежда текстов файл или списък на файловете в справочник по азбучен ред, дата или размер.

Обикновено команди *sort* и *more* се използват при съчленяване и пренасочване.

Съчленяване

Съчленяване на стандартен вход и изход става чрез символ (|) и дава възможност да се комбинират команди.

Команда

Резултат

dir | sort

сортира списък на файловете по азбучен ред

type bid.doc | more

извежда съдържанието на файл bid.doc, екран по екран.

Пренасочване

Обикновено входът на командите на ДОС е това, което пишете от клавиатурата, а изходът е това, което се появява на екрана. Използвайки пренасочване, вместо от клавиатурата, входната информация може да вземете от файл или списък на файлове или да изпратите изхода към принтер, вместо към екрана. Символът (<) пренасочва входа; символът (>) пренасочва изхода. За да се добави информация към съществуващ файл, без да се създаде нов, се използват два символа по-голямо (>>).

Команда

Резултат

dir > myfiles

съхранява списък на файловете във файл, наречен myfiles.

dir >> myfiles

добавя списък на файлове на края на съществуващия файл myfiles.

sort < phone.lst > prn

сортира файл phone.lst по азбучен ред и го изпраща на печат.

СПЕЦИАЛНИ ФАЙЛОВЕ НА ДОС

Какво представляват тези файлове?

Двата специални файла – *config.sys* и *autoexec.bat* осигуряват ефективна работа на системата и спестяват повторното указване на някои важни параметри при всяко включване на компютъра.

Как се създават тези файлове?

С команда *dir* може да проверите наличността на файловете *autoexec.bat* и *config.sys*.

Ако те съществуват и вие желаете да ги редактирате, използвайте за целта текстообработваща програма или текстов редактор и ги съхранете в неформатиран вид.

Ако не съществува някой от тези файлове, може да използвате команда *copy con*, за да го създадете.

Повече информация относно *copy con* и неформатираните файлове може да получите в раздела за файлове за пакетна обработка.

Къде да съхраните тези файлове?

Ако имате твърд диск, съхранете тези файлове в главния справочник. Ако нямате твърд диск, ги съхранете на системната дискета, с която стартирате компютъра. (Ако дискетата е разделена на справочници, съхранете файла в главния справочник).

CONFIG.SYS

Какво представлява конфигурационният файл config.sys?

Файлът *config.sys* съдържа специални конфигуриращи команди, които указват на ДОС състоянието на системата. Ако добавите нови хардуерни допълнения или направите промени в системата, файлът лесно може да се актуализира. ДОС изчита файл *config.sys* автоматично всеки път, когато се стартира ДОС.

Например, следният файл *config.sys* указва на ДОС, че системата има мишка и инсталиран часовник. Този файл също така предпазва от възможни неприятности, които биха могли да възникнат, когато отворите няколко файла наведнъж.

Пример:

```
device = c:\dev\mouse.sys
```

```
device = c:\dev\clock.sys
```

```
files = 10
```

Забележки:

device=

Указва какво устройство имате и кой справочник (в този случай, *dev*) съдържа файловете, управляващи това устройство. Във Вашия *config.sys* въведете информацията, необходима за Вашите устройства .

Всеки път, когато поставяте някакво хардуерно допълнение към системата, проверете в неговата документация как да актуализирате файл *config.sys*.

files=

Указва разрешения от ДОС брой на едновременно отворени файлове. При работа с компютъра, потребителя има представа, че работи само с един файл. Файлове се отварят и в следните ситуации – при стартиране на ДОС, при изпълнение на приложна програма, а също и когато се използва резидентна в паметта програма (например, Секретар/16). Възможно е числото 10 да е достатъчно. Ако не съществува този ред във файла *config.sys*, броят файлове, които ДОС ще позволи да бъдат едновременно отворени, ще зависи от неговата версия; може да бъде по-малък от десет.

AUTOEXEC.BAT

Какво представлява файл `autoexec.bat`?

Файлът `autoexec.bat` автоматично установява някои параметри при всяко стартиране на ДОС. (Може също така да стартира приложна програма или да изпълни команда на ДОС.) Ако имате твърд диск, файл `autoexec.bat` може автоматично да установи път до файлове, нов знак на ДОС и някои други конфигуриращи параметри. Ако нямате твърд диск, `autoexec.bat` ще ви е нужен само за установяване на конфигуриращи параметри.

Пример:

```
path = c:\bin;c:\dos;c:\mtext;c:\mplan;c:\mfile
```

```
prompt $p
```

```
mode com1:96,n,8,1,p
```

```
mode com2:48,e,7,1,p
```

```
mode lpt1 = com2
```

```
date
```

```
time
```

Забележки:

path =

Задаването на път дава възможност да използвате помощни програми, да задавате външни команди на ДОС или да стартирате приложни програми, без да променят текущия справочник. Чрез установяването на път се указва списък от справочници, в които да се търсят команди. В горния пример, ДОС ще търси в справочник `bin` (съдържащ различни помощни програми), справочник `dos` (за изпълнението на външни команди на ДОС) и справочници, съдържащи Микротекст/16, Микроплан/16 и Микрофайл/16. Укажете имената на справочниците, съдържащи всички приложни и помощни програми.

prompt =

Команда `prompt` дава възможност да се установи знака на ДОС така, както желае потребителя. В горния пример знакът на ДОС ще показва текущия справочник, включително и пътя, започващ от главния

справочник. (С \$ се указва, че следващия символ ще бъде специален знак; с р се задава извеждането на пътя в знака на ДОС.) Оставя се интервал след р.

mode

С команда *mode* се установяват параметри за модем, мрежа, паралелен принтер или монитор. В горния пример:

- първата команда *mode* установява COM1, необходим за дадена мрежа или модем
- втората команда *mode* установява COM2, необходим за даден сериен принтер или плотер
- третата команда *mode* указва изход за принтер от lpt1 към комуникационния порт COM2 (параметър, установен по-горе)

Задайте необходимите параметри.

date

Заявява извеждането на текущата дата и дава възможност да я променят. Ако имате инсталиран часовник, може да премахнете този ред, защото часовникът автоматично ще поддържа текущото време и дата.

time

Заявява извеждането на текущото време и дава възможност да го променят. Ако имате инсталиран часовник, може да премахнете този ред.

Забележка: За да видите дали имате инсталиран часовник, изключете компютъра. Включете го, го знака на ДОС въвежете date и натиснете ENTER. Ако имате инсталиран часовник изведената дата ще е днешната.

ФАЙЛОВЕ ЗА ПАКЕТНА ОБРАБОТКА

Какво представляват файловете за пакетна обработка?

Файловете за пакетна обработка улесняват работата и пестят време.

Даден файл за пакетна обработка прави възможно изпълнението на дадена задача с една вместо с няколко стъпки. Често използвани команди, както например смяна на текущия справочник и след това

изпълнение на приложна програма се изпълняват по-бързо и е по-малка възможността за грешки.

Как се създава файл за пакетна обработка?

В този раздел се обясняват два начина за създаване на файлове за пакетна обработка. Метода *Copy Con* е обяснен в урок "Режим на работа" в групата уроци "Конфигуриране" на ЛЕКТОР.

Метода *Copy Con*

1. Въведете следната команда и натиснете ENTER.

copy con filename.bat

filename – име на файл

Вместо *filename*, въведете име на файла, който искате да създадете. Използването на разширението *.bat* е **задължително**. Например:

copy con autoexec.bat.

2. Въведете първата команда във файла за пакетна обработка и натиснете ENTER.
3. Въведете следващите команди, като след всяка от тях натиснете ENTER.
4. След като въведете и последния ред, натиснете едновременно клавиши CTRL и Z.
5. Натиснете ENTER за последен път.

Съвети:

- Всеки ред от файла за пакетна обработка трябва да представлява една команда на ДОС.
- Проверете правилно ли сте написали командите, преди да натиснете ENTER. Натиснете ли веднъж ENTER, не може да поправяте никакви грешки в този ред.
- Ако забележите грешка в даден въведен ред, натиснете едновременно CTRL и C, за да отмените файла и да започнете отново.

Създаване на файл за пакетна обработка с текстообработваща програма

Създайте файл за пакетна обработка с текстообработваща програма. Съхранете файла в неформатиран ASCII вид. Неформатираните файлове съдържат само текст и нямат специални невидими символи, които представляват кодове за полета, табулиращи знаци и други. Обърнете се към ръководството на текстообработваща програма, за да разберете как да съхранявате файлове като ASCII текст.

Как се изпълнява файл за пакетна обработка?

За да се изпълни файл за пакетна обработка:

1. Въведете името му. Може да не изписвате неговото разширение .bat.
2. Натиснете ENTER.

Сега DOS ще изпълни всички команди от файла.

Примери:

За да се изпълни файл,

въведете:

memo.bat

memo

budget.bat

budget

За да сте сигурни, че DOS ще намери файла за пакетна обработка:

- Файлът за пакетна обработка трябва да се намира на текущия справочник или в справочник, указан в пътя.
- Не задавайте на файл за пакетна обработка име, което вече съществува с разширение .com или .exe. (Например, ако имате файл с име mtext.com, не създавайте файл с име mtext.bat). Така ще се предотврати недоразумението при изпълнение на файл с разширение .bat, .com или .exe.

ПРИМЕРНИ ФАЙЛОВЕ ЗА ПАКЕТНА ОБРАБОТКА

Какви файлове за пакетна обработка може да използвате?

Този раздел предлага някои примерни файлове за пакетна обработка, които могат да бъдат полезни в работата ви. Може свободно да променяте командите в тях и да пробвате тяхното действие. По-подробно описание на файловете за пакетна обработка може да намерите в ръководството на ДОС-16.

ФАЙЛОВЕ ЗА ПАКЕТНА ОБРАБОТКА ЗА СТАРТИРАНЕ НА ПРИЛОЖНИ ПРОГРАМИ

Как с файл за пакетна обработка се стартира приложна програма ?

Предназначение:

Стартира приложна програма и автоматично прави справочника, съдържащ необходимите за работа с програмата файлове текущ.

Име на файла:

filename.bat

Съдържание:

cd drive:\dirname

appstart

drive – спецификатор на устройство

dirname – име на справочник

appstart – команда за стартиране на приложната програма

filename - име на файла

Примери:

Файл **budget.bat**

```
cd c:\budget  
mplan
```

Файл **plan.bat**

```
cd c:\plan  
mplan
```

Файл **dogovor.bat**

```
cd c:\dogovori\vt  
mtext
```

Когато въведете **budget** и натиснете **ENTER**, ДОС ще изпълни файла за пакетна обработка **budget.bat**. Този файл прави справочника **budget** текущ и стартира Микроплан/16 – приложната програма, с която ще работите.

Създайте собствен файл за пакетна обработка, включващ:

filename.bat При създаване на файла, задайте подходящо име с разширение **.bat**.

cd drive:\dirname Въведете спецификатора на устройството и името на справочника, съдържащ работните ви файлове.

appstart Въведете командата, която стартира необходимата за работа приложна програма.

Съвети:

- Файлът за пакетна обработка и програмата, която той стартира, трябва да се намират в справочници, указани в пътя, установен във файл **autoexec.bat**.
- Ако имате повече от един справочник, съдържащ работни файлове, трябва да създадете файл за пакетна обработка за всеки справочник. Например, ако имате два справочника, съдържащи работни файлове относно бюджета, ще са необходими два файла за пакетна обработка.
- Ако работата изисква използването на повече от една приложна програма, ще е необходим файл за пакетна обработка за всяка програма. Например, ако за оформянето на даден договор, са необходими Микроплан/16 и Микротекст/16, създайте два файла за пакетна обработка – **dogmplan.bat** за стартиране на Микроплан/16 и **dogmtext.bat** за стартиране на Микротекст/16.

FORM.BAT

Файл за пакетна обработка, който предпазва от форматиране на твърдия диск

Предназначение:

Съдържа сигурна команда за форматиране, която предпазва от погрешно форматиране на твърдия диск. Този файл съдържа един единствен ред.

Име на файл:

form.bat

Съдържание:

format a:

Когато въведете *form* и натиснете ENTER, ДОС ще изпълни файла за пакетна обработка *form.bat*. Този файл автоматично ще форматира дискета в устройство A.

Съвети:

- Запомнете, за да форматирате нова дискета въведете **form**, а не **format**. ДОС ще подсети да поставите дискета в устройство A.
- Поставете този файл в справочник, указан в пътя, установен във файл *autoexec.bat*.
- Ако се наложи да форматирате дискета в устройство B или да форматирате твърдия си диск, използвайте стандартната команда **format** на ДОС.

ФАЙЛ ЗА ПАКЕТНА ОБРАБОТКА ЗА ПРОМЯНА НА ПОДСПРАВОЧНИК

Как ще изглежда файл за пакетна обработка за промяна на текущ справочник?

Предназначение:

Промяна на подсправочник без да се изписва пълния път.

Име на файл:

dirname.bat

Съдържание:

drive:

cd \dirname\subdir1\subdir2

drive – спецификатор на устройство

dirname – име на справочник

subdir – име на подсправочник

Пример:

Файл plan.bat

```
c:  
cd\plangod\trimes1\mart
```

Когато въведете plan и натиснете ENTER, ДОС изпълнява файла за пакетна обработка plan.bat. Първият ред от файла установява устройство С като текущо; вторият ред установява справочника \plangod\trimes1\mart като текущ.

Създайте собствен файл за пакетна обработка, включващ:

dirname.bat Въведете името на Вашия файл за пакетна обработка, представляващо името на подсправочника.

drive Въведете спецификатор на устройство.

cd \dirname\subdir Въведете пълния път до подсправочника, започвайки от главния справочник.

Съвети:

Файлът трябва да се постави в справочник, указан в пътя, установен във файл autoexec.bat.

**Главният изчислителен център на Министерство на
Външноикономическите връзки предлага мощни и удобни програмни
продукти за 16 разрядни персонални компютри Правец 16 и
съвместими с тях:**

- * Автоматизация на финансово-счетоводната дейност
(Програмен продукт "ЕКСПЕРТ" спечели златен медал на Есенния
пловдивски панаир 1987г.);
- * Работни заплати;
- * Основни средства и резервни части;

**Главният изчислителен център на Министерство на
Външноикономическите връзки извършва комплексни услуги по
изграждане на информационни системи, включващи:**

- * Проектиране и изграждане на локални мрежи за персонални компютри;
- * Изграждане на системи на базата на собствени разработки;
- * Обучение на потребителите в Учебната школа по микрокомпютърна
техника към ГИЦ на МВИВ.

За делови контакти:

София 1113
ж.к. "Червена звезда"
ул. "165" No 3
Телекс 23595, 23558
Директор: тел. 72-06-20

ПП "Експерт"
тел. 71-65-12
Учебна школа
тел. 71-75-77
Лаборатория "АУД"
тел. 75-11-69